

SÚHRNNÁ SPRÁVA Z TEMATICKEJ INŠPEKCIE

Organizácia a podmienky výchovy a vzdelávania žiaka v odboroch, ktorých absolvovaním získa žiak nižšie stredné odborné vzdelanie

Cieľom tematickej inšpekcie bolo zistiť stav organizácie a zabezpečenie personálnych, priestorových a materiálno-technických podmienok vzdelávania žiakov v skupine dvojročných odborov, ktorých absolvovaním získajú žiaci nižšie stredné odborné vzdelanie (skupina učebných odborov F). Zdrojmi získavania informácií pre vypracovanie správy bola analýza školských vzdelávacích programov kontrolovaných škôl, rozhovory s vedúcimi pedagogickými zamestnancami, učiteľmi a majstrami odborného výcviku, kontrola pedagogickej a ďalšej dokumentácie jednotlivých subjektov, prehliadka ich učebných priestorov i fyzická kontrola materiálno-technického a prístrojového zabezpečenia.

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH

Organizácia a podmienky výchovy a vzdelávania žiakov v 2-ročných učebných odboroch (UO) sa sledovali v 14 stredných odborných školách (SOŠ), z nich bolo 12 štátnych (11 s vyučovacím jazykom slovenským a 1 s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským) a 2 súkromné školy (1 s vyučovacím jazykom slovenským a 1 s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským) vo všetkých krajoch SR (Tabuľka 1).

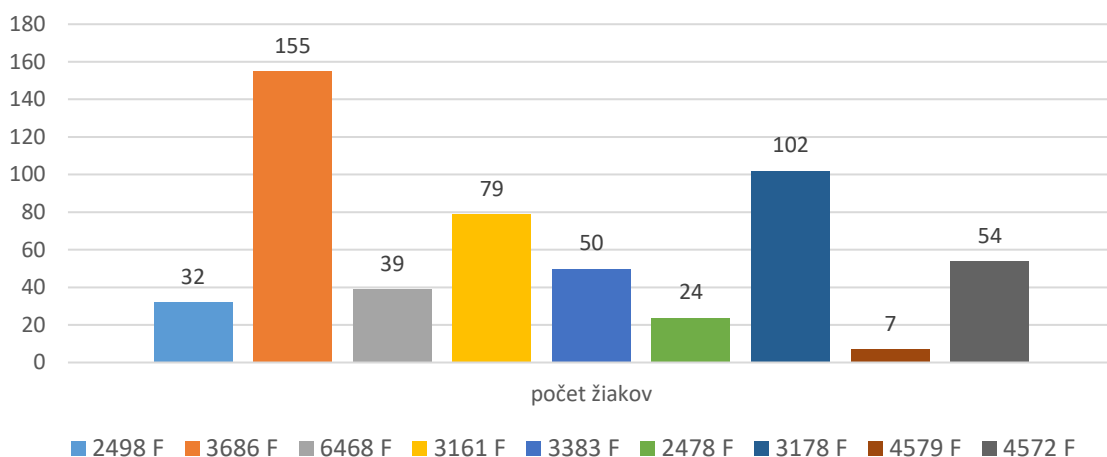
TABUĽKA 1 Základné údaje o kontrovaných školách

Počet kontrolovaných škôl		14
Vyučovací jazyk škôl	slovenský	12
	slovenský – maďarský	2
Zriaďovateľ	štátne školy	12
	súkromné školy	2

Z celkového počtu 3 930 žiakov školy v dennej forme štúdia vzdelávali 542 žiakov v 9 2-ročných UO¹ (Graf 1).

¹ 2478 F strojárka výroba, 2498 F technické služby v autoservise, 3161 F praktická žena, 3178 F výroba konfekcie, 3383 F spracúvanie dreva, 3686 F stavebná výroba, 4572 F poľnohospodárska výroba, 4579 F lesná výroba a 6468 F pomocník v kuchyni;

GRAF 1 Prehľad počtu žiakov vzdelávaných v kontrolovaných SOŠ v jednotlivých 2-ročných UO

V sledovaných odboroch bolo evidovaných 28 žiakov (5,2 %) so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP), z nich 17 s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia „variant A“². Zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP) pochádzalo 105 žiakov (19,4 %) a 326 (60,1 %) z marginalizovaných rómskych komunit (MRK) (Tabuľka 2). Výchovu a vzdelávanie zabezpečovalo spolu 482 pedagogických zamestnancov, z nich 152 v kontrolovaných odboroch skupiny F (Tabuľka 3). Tretina žiakov sa vzdelávala na 7 elokovaných pracoviskách (EP).

TABUĽKA 2 Základné údaje o počte žiakov

Celkový počet žiakov v kontrolovaných školách	3 930
Počet žiakov v kontrolovaných 2-ročných učebných odboroch F	542
z nich počet žiakov so ŠVVP	28
z nich počet žiakov zo SZP/z MRK	105/326
z nich počet žiakov vzdelávaných na EP	174

TABUĽKA 3 Základné údaje o počte pedagogických zamestnancov a elokovaných pracoviskách

Celkový počet pedagogických zamestnancov zabezpečujúcich výchovu a vzdelávanie	482
Počet pedagogických zamestnancov zabezpečujúcich výchovu a vzdelávanie v 2-ročných odboroch F	152
Počet kontrolovaných EP, na ktorých sa vzdelávajú žiaci 2-ročných odborov F	7

Praktická príprava žiakov v kontrolovaných subjektoch bola realizovaná prevažne v dielňach jednotlivých škôl. Praktické vyučovanie na elokovaných pracoviskách (EP) prebiehalo len na 1 SOŠ³, z jej 7 EP boli iba 2 zaradené v *Sieti škôl a školských zariadení SR*. Školy poskytovali žiakom možnosť vykonávať praktickú prípravu aj na 14 zmluvných pracoviskách zamestnávateľov v takmer všetkých sledovaných UO, okrem UO 6468 F pomocník v kuchyni⁴. V systéme duálneho vzdelávania bolo zapojených 10 žiakov z Prešovského kraja 1 SOŠ⁵ (UO 3161 F praktická žena a 3686 F stavebná výroba). Jedna štátna škola⁶ uzatvorila zmluvu so zamestnávateľom o poskytovaní praktického vyučovania,

² Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová bola zapojená od 01. 09. 2020 do experimentálneho overovania prijímania žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia – variant A pre UO 3686 F stavebná výroba a 6468 F pomocník v kuchyni, garantom ktorého bol Štátny inštitút odborného vzdelávania v Bratislave;

³ SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves;

⁴ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová

⁵ Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov;

⁶ Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov;

pričom predmet činnosti zamestnávateľa nezodpovedal obsahu vzdelávania pre *UO 3161 F praktická žena*.

Vedúci pedagogickí zamestnanci spĺňali kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie, okrem 3 zástupcov riaditeľov škôl a 3 hlavných majstrov odbornej výchovy (MOV), ktorí neabsolvovali funkčné vzdelávanie, z nich prihlásený na funkčné vzdelávanie bol v čase konania inšpekcie len 1 zástupca riaditeľky súkromnej školy⁷.

2 Hlavné zistenia

2.1 Prijímanie žiakov do 2-ročných UO, ktorých absolvovaním získajú nižšie stredné odborné vzdelanie

Pri kontrole **splnenia predpokladov prijatia žiakov na štúdium do 1. ročníka** pre školský rok 2021/2022 vzdelávacieho programu nižšieho stredného odborného vzdelávania boli zistené nedostatky v oboch súkromných⁸ a 4 štátnych školách⁹. Zákonom stanovené podmienky pre prijatie žiakov na štúdium do 2-ročných UO nespĺnilo 7 uchádzačov (úspešne ukončili 9. ročník základnej školy), u ďalších 39 nebolo možné overiť splnenie podmienok prijatia na vzdelávanie stanovené platným právnym predpisom, pretože v predloženej dokumentácii chýbali prihlášky na vzdelávanie, neboli uvedené známky v poslednom ukončenom ročníku základnej školy.

Prihlášky na vzdelávanie zodpovedali v kontrolovaných SOŠ vzoru schválenému a zverejnenému Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR), väčšinou obsahovali požadované údaje a boli podané v termíne stanovenom platným právnym predpisom s výnimkou 4 SOŠ¹⁰. Ďalšie nedostatky sa vyskytli v 2 školách Košického kraja¹¹, 1 škole v Banskobystrickom kraji¹² a Nitrianskom kraji¹³, ktorí pri 14 žiakoch akceptovali ako prihlášku na vzdelávanie písomnú žiadosť o prijatie na štúdium mimo termínu prijímacieho konania¹⁴. V 1 škole Nitrianskeho kraja¹⁵ u 1 žiaka nebolo možné overiť ročník ukončenia základnej školy a tak posúdiť splnenie podmienok prijatia na štúdium. V kontrolovanom subjekte Banskobystrického kraja¹⁶ boli 2 žiaci prijatí na štúdium na základe určenia odborom školstva Okresného úradu v Banskej Bystrici rozhodnutím riaditeľky školy v mesiaci júl a august v rozpore s príslušnými ustanoveniami školského zákona a súčasne bola mimo termínu prijímacieho konania prijatá 1 uchádzačka v prijímacom konaní len na základe žiadosti zákonného zástupcu, bez podania prihlášky v stanovenom termíne. V škole Bratislavského kraja¹⁷ 1 žiakovi akceptovali písomnú žiadosť a prihlášku na štúdium zo školského roka 2018/2019.

Riaditelia všetkých kontrolovaných škôl stanovili **kritériá na prijatie uchádzačov** do 2-ročných UO skupiny F bez vykonania prijímacej skúšky. V 1 SOŠ¹⁸ vypracované podmienky a kritéria prijatia žiakov do 1. ročníka neboli prerokované v pedagogickej rade.

⁷ Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice;

⁸ Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice; Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

⁹ SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava; SOŠ technická, J. Švermu 1, Zvolen; SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4; Spojená škola, organizačná zložka SOŠ dopravy a služieb, Námestie sv. Martina 5, Holíč;

¹⁰ SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava (10 prihlášok); Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová (3 prihlášky); Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice (4 prihlášky prijaté v septembri 2021 a 3 bez dátumu); SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves (1 prihláška bez dátumu);

¹¹ Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice (5 žiadostí); SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves (7 žiadostí);

¹² Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová (1 žiadosť);

¹³ SOŠ stavebná – Építészeti Szakközépiskola, Nitrianska cesta 61, Nové Zámky (1 žiadosť);

¹⁴ august 2021, september 2021

¹⁵ SOŠ stavebná – Építészeti Szakközépiskola, Nitrianska cesta 61, Nové Zámky;

¹⁶ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

¹⁷ SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava;

¹⁸ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

Termín pre zaslanie **rozhodnutí o prijatí uchádzačov** bol u väčšiny škôl dodržaný. Riaditelia 5 SOŠ¹⁹ (2 súkromné a 3 štátne školy) odoslali spolu 79 rozhodnutí o prijatí žiakov do 1. ročníka mimo zákonom stanoveného termínu.

Počet žiakov prijatých v prijímacom konaní v mesiacoch máj, jún **bol 324**. Kontrolou dokumentácie sa zistilo, že **prestupom bolo prijatých** spolu **68 žiakov**. V čase prestupu boli žiakmi inej strednej školy 66, z nich 57 prestúpilo²⁰ zo Spojenej školy Bijacovce, ktorá k 31. 08. 2021 bola vyradená zo *Siete škôl a školských zariadení SR*. Do 1. ročníka nastúpilo 20 žiakov vo svojom pôvodnom odbore a v 2. ročníku pokračovalo v štúdiu toho istého UO 37 žiakov. Ďalších 11 žiakov prijatých do 1. ročníka zmenilo svoj pôvodne zvolený odbor.

2.2 Podmienky výchovy a vzdelávania v 2-ročných UO skupiny F

2.2.1 Vypracovanie školského vzdelávacieho programu

Výchova a vzdelávanie žiakov v 2-ročných UO skupiny F bola školami realizovaná podľa predložených **školských vzdelávacích programov** (ŠkVP), z nich 2 (*UO 3686 F stavebná výroba a 6468 F pomocník v kuchyni*) sa vzťahovali na experimentálne overovanie prijímania žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia „variant A“. Analýzou predložených ŠkVP boli v tejto oblasti zistené nedostatky v 1 súkromnej škole²¹ (*UO 3686 F stavebná výroba a 6468 F pomocník v kuchyni*) a 2 štátnych školách²² (*UO 2498 F technické služby v autoservise a UO 4279 F poľnohospodárska výroba*), ktoré neakceptovali rámcové učebné plány (RUP) príslušných štátnych vzdelávacích programov (ŠVP) v UP sledovaných UO. Ďalšia SOŠ²³ nerešpektovala poznámky k RUP prekročením maximálneho počtu žiakov v skupine v niektorých predmetoch.

Učebné osnovy rozpracované najmenej v rozsahu vzdelávacích štandardov príslušných ŠVP 2-ročných UO skupiny F boli na väčšine škôl s výnimkou 1 štátnej²⁴ (*UO 2498 F technické služby v autoservise*) a 1 súkromnej školy²⁵ (*UO 6468 F pomocník v kuchyni a UO 3686 F stavebná výroba*).

Predložené **rozvrhy hodín** jednotlivých tried v kontrolovaných subjektoch korešpondovali s platnými UP, okrem 1 SOŠ²⁶.

V dvoch subjektoch prišlo k spojeniu žiakov rôznych ročníkov a rozdielnych UO. V jednom súkromnom subjekte²⁷ bolo vyučovanie odborného výcviku realizované spojením rôznych ročníkov a rozdielnych UO (*6468 F pomocník v kuchyni a 6445 H kuchár*). V ďalšej štátnej škole²⁸ na vyučovaní praktickej prípravy v oboch vyučovaných odboroch (*3161 F praktická žena a 3686 F stavebná výroba*) bola zriadená spoločná skupina zo žiakov 1. a 2. ročníka.

2.2.2 Personálne podmienky

Výchovno-vzdelávací proces bol na SOŠ zaistený pedagogickými zamestnancami, ktorí spĺňali **kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky**, s výnimkou 6 učiteľov teoretického vzdelávania a 7 majstrov odbornej výchovy (MOV).

¹⁹ SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava (14); Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová (28); SOŠ technická, J. Švermu 1, Zvolen (17); Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice (12); SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves (8);

²⁰ na SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves;

²¹ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

²² SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava; SOŠ strojnica, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto;

²³ SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves;

²⁴ SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava;

²⁵ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

²⁶ SOŠ strojnica, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto;

²⁷ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

²⁸ Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov;

Celková **odbornosť vyučovania** predmetov **všeobecného vzdelávania** vo všetkých sledovaných UO bola zabezpečená na úrovni **45,1 %**. Plnú odbornosť vyučovania (100,0 %) zaistila len škola Žilinského kraja²⁹. Úplne neodborne (0,0 %) boli vyučované všetky všeobecnovzdelávacie predmety na 4 EP³⁰ štátnej školy v Košickom kraji a odbornosť vyučovania nižšia ako 50 % bola preukázaná aj v ďalších 2 kontrolovaných školách³¹. Z predmetov bola úplne neodborne vyučovaná informatika (0,0 %), nízku úroveň odbornosti mala občianska náuka (12,8 %), etická výchova (30,0 %), matematika (40,0 %) a telesná a športová výchova (48,7 %).

Nízkou sa javila aj **odbornosť teoretického odborného vzdelávania**, ktorá bola na celkovej úrovni **57,8 %**. Neodbornosť vyučovania (0,0 %) bola zistená v kontrolovanom subjekte Bratislavského kraja³² (UO 2498 F technické služby v autoservise), v oboch súkromných školách³³ v UO 3686 F stavebná výroba a na 5 EP³⁴ v Košickom kraji (UO 3686 F stavebná výroba, UO 3178 F výroba konfekcie, UO 4579 F lesná výroba a UO 3161 F praktická žena, 2478 F strojárská výroba).

Priemerná odbornosť vyučovania predmetov **praktickej prípravy** bola školami zabezpečená na **84,8 %**. Pod hranicou 70 % bola zistená odbornosť výuky v UO 3178 F výroba konfekcie v 2 subjektoch³⁵ a v UO 3686 F stavebná výroba v jednom subjekte³⁶. Celkovo najnižšiu odbornosť vyučovania predmetov praktickej prípravy zaistila súkromná škola v Košickom kraji³⁷ (UO 3686 F stavebná výroba a 3161 F praktická žena na úrovni 33,3 % a v odbore 3383 F spracúvanie dreva 0,0 %) (Tabuľka 4).

TABUĽKA 4 Porovnanie počtu EP, vyučovaných odborov, žiakov a odbornosti vzdelávania na EP kontrolovaných škôl

SOŠ	Kód odboru	Názov vyučovaného odboru	Počet		Odbornosť vyučovania predmetov (v %)		
			EP	počet žiakov	všeobecné	teoretické odborné	praktické
SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava	2498 F	technické služby v autoservise	0	16	50,0%	0,0%	100,0%
Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová	3686 F	stavebná výroba	0	52	9,5%	0,0%	100,0%
	6468 F	pomocník v kuchyni	0			78,6%	100,0%
SOŠ technická, J. Švermu 1, Zvolen	2498 F	technické služby v autoservise	0	16	75,0%	100,0%	87,5%
Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice	3161 F	praktická žena	0	57	50,0%	50,0%	33,3%
	3383 F	spracúvanie dreva				100,0%	0,0%
	3686 F	stavebná výroba				0,0%	33,3%
SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves	2478 F	strojárská výroba	7	174	26,8%	0,0%	100,0%
	3178 F	výroba konfekcie				0,0%	87,5%
	3383 F	spracúvanie dreva				100,0%	100,0%
	3161 F	praktická žena				0,0%	100,0%

²⁹ SOŠ strojnica, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto;

³⁰ EP, Rudňany 5; EP, Rudňany 65; EP, Bystrany 3; EP, Bystrany 46;

³¹ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová; SOŠ dopravy a služieb, Námestie sv. Martina 5, Holíč;

³² SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava;

³³ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová; Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice;

³⁴ EP, Drevárska č. 2, Spišská Nová Ves; EP, Rudňany 5; EP, Rudňany 65; EP, Bystrany 3; EP, Bystrany 46;

³⁵ EP, Rudňany 65; SOŠ dopravy a služieb, Námestie sv. Martina 5, Holíč;

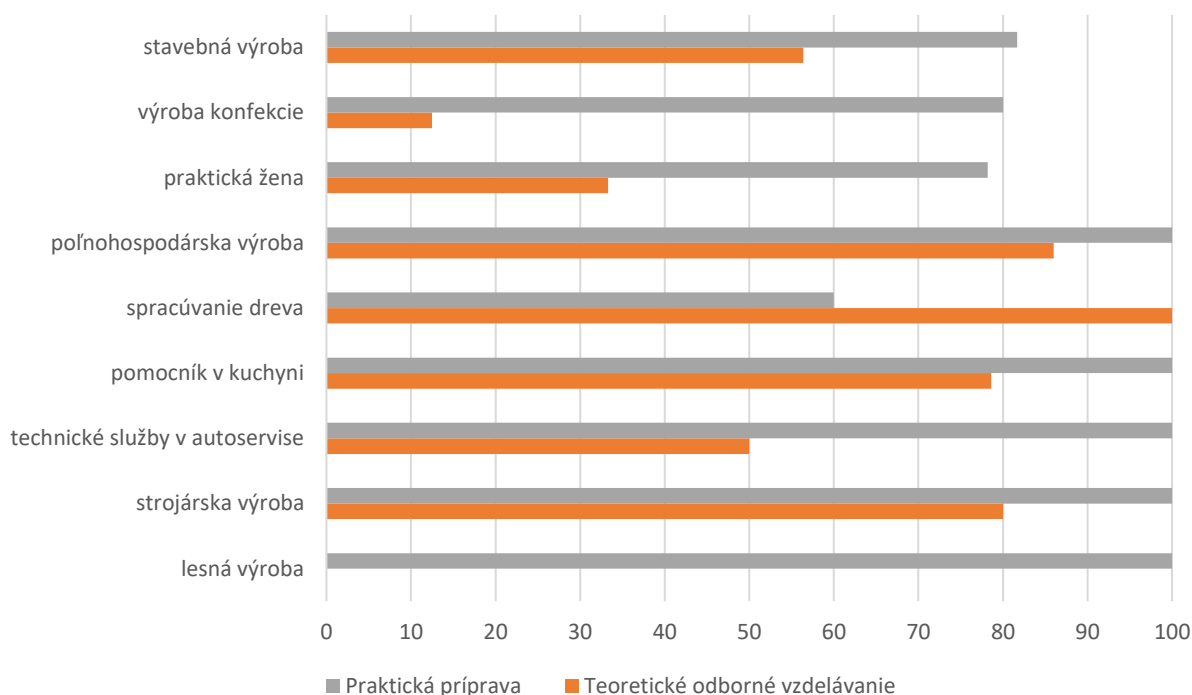
³⁶ Spojená škola, Čaklov 249;

³⁷ Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice;

	4579 lesná výroba F				0,0%	100,0%
	3686 stavebná výroba F				40,0%	100,0%
SOŠ stavebná – Építészeti Szakközépiskola, Nitrianska cesta 61, Nové Zámky	3686 stavebná výroba F	0	8	75,0%	100,0%	100,0%
Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov	3161 praktická žena F 3686 stavebná výroba F	0	40	85,7%	57,1%	100,0%
					100,0%	100,0%
Spojená škola, Čaklov 249	3161 praktická žena F 3686 stavebná výroba F	0	54	54,5%	11,0%	100,0%
					100,0%	66,7%
SOŠ strojnica, Športovcov 341/2, Považská Bystrica	2478 strojárska výroba F	0	15	77,8%	100,0%	100,0%
SOŠ, Pruské 294	4572 poľnohospodárska F výroba	0	14	80,0%	50,0%	100,0%
SOŠ obchodu a služieb, Piešťanská 2260/80, Nové Mesto nad Váhom	4572 poľnohospodárska F výroba	0	33	78,6%	100,0%	100,0%
SOŠ podnikania v remeslách a službách, V. Paulínyho Tótha 31/5, Senica	3161 praktická žena F 3686 stavebná výroba F	0	11	66,7%	66,0%	100,0%
					100,0%	100,0%
Spojená škola, organizačná zložka SOŠ dopravy a služieb, Námestie sv. Martina 5, Holíč	3178 výroba konfekcie F 3383 spracúvanie dreva F	0	45	48,0%	40,0%	50,0%
					100,0%	100,0%
SOŠ strojnica, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto	4572 poľnohospodárska F výroba	0	7	100,0%	100,0%	100,0%

Z hľadiska učebných odborov bola najvyššia odbornosť vzdelávania preukázaná v UO 2478 F strojárska výroba (v teoretickom odbornom vzdelávaní 80,0 % a v praktickej príprave 100,0 %). Pod hranicou 70 % bola zistená celková odbornosť vyučovania v UO 3178 F výroba konfekcie (teoretické odborné vzdelávanie 12,8 % a praktickej príprave 80,0 %) a v UO 3161 F praktická žena (v teoretickom odbornom vzdelávaní 33,3 % a praktickej príprave 78,2 %) (Graf 2).

GRAF 2 Porovnanie odbornosti vyučovania teoretických odborných predmetov a predmetov praktickej prípravy

2.2.3 Priestorové podmienky

Kontrolované školy zabezpečili vyučovanie predmetov **všeobecného vzdelávania** prevažne v kmeňových triedach, zväčša samostatných pre každý UO. V niektorých školách boli zriadené odborné učebne pre vyučovanie všeobecnovzdelávacích predmetov (*slovenský jazyk a literatúra, matematika, etická výchova, informatika*). Z kontrolovaných pracovísk malo vlastnú telocvičňu 10 SOŠ a 1 EP³⁸, na ostatných pracoviskách bolo plnenie vzdelávacích štandardov predmetu telesná a športová výchova zabezpečené v telocvičniach blízkyh škôl, prípadne v zriadených vlastných posilňovniach, vonkajších školských areáloch, 2 štátne školy³⁹ mali k dispozícii vlastné workoutové ihrisko. Učebné témy nevyžadujúce pohybovú činnosť sa preberali v učebniach pre teoretické vzdelávanie. NORMATÍV-mi stanovené učebné priestory pre všeobecné vzdelávanie boli kontrolovanými školami zabezpečené a umožnili realizáciu jednotlivých ŠVP.

Vyučovanie **teoretických odborných predmetov** bolo vo väčšine škôl realizované v zriadených odborných učebniach. V niektorých SOŠ nebola k dispozícii učebňa pre odborné teoretické vzdelávanie, preto sa výuka uskutočňovala v kmeňových triedach, prípadne vhodnou úpravou organizácie vyučovania aj v odborných učebniach iných UO. Priestorové podmienky pre realizáciu teoretického odborného vzdelávania kontrolované školy vzhľadom na počty žiakov a vhodne upravenú organizáciu vyučovania zaistili, čím umožnili žiakom dosiahnuť kompetencie vymedzené obsahovým a výkonovým štandardom deklarovaným v príslušných ŠVP.

Priestorové zabezpečenie pre realizáciu vyučovania predmetov **practickej prípravy** pre kontrolované UO na väčšine pracovísk škôl bolo na vyhovujúcej úrovni. Výnimkou boli priestory 1 EP⁴⁰ štátnej SOŠ (*UO 3686 F stavebná výroba*), ktoré v čase výkonu inšpekcie z dôvodu prebiehajúcej rekonštrukcie neboli pripravené na priebeh vyučovacieho procesu a nezodpovedali stanoveným požiadavkám príslušného NORMATÍV-u. V tom čase odborný výcvik žiakov bol realizovaný v dielni iného UO, čo bolo možné vzhľadom na vhodne upravenú organizáciu vyučovania. S ohľadom na túto skutočnosť zistené

³⁸ EP, Markušovská cesta 2, Spišská Nová Ves;

³⁹ SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava; SOŠ strojnica, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto;

⁴⁰ EP, Rudňany 65;

nedostatky na pracoviskách kontrolovaných škôl nemali negatívny dopad na nadobudnutie požadovaných kompetencií žiakov stanovených vzdelávacími štandardami príslušného ŠVP.

Kontrolou boli zistené nedostatky pri realizácii praktického vyučovania na 2 zmluvných pracoviskách zamestnávateľov 1 SOŠ⁴¹, ktorí poskytovali vzdelávanie v *UO 3161 F praktická žena a UO 3686 F stavebná výroba*. Chýbali základné učebné priestory (*cvičná kuchyňa, cvičný pozemok, školská dielňa, priestor pre prácu s kovmi a priestor pre prácu s drevom*). Absencia učebných priestorov na týchto pracoviskách **neumožňovala žiakom realizovať predpísané činnosti v súlade s požiadavkami stanovenými v profile absolventa.**

2.2.4 Materiálno-technické podmienky

Vybavenie učebných priestorov pre **všeobecné vzdelávanie** školským nábytkom, didaktickou technikou, učebnými pomôckami a základným vybavením telocvični zodpovedalo príslušným **NORMATÍV**-om pre jednotlivé UO vo všetkých kontrolovaných SOŠ. Niektoré zistené chýbajúce položky nemali negatívny dopad na plnenie profilu absolventa v sledovaných odboroch.

Materiálno-technické a prístrojové vybavenie učebni pre **teoretické odborné vzdelávanie** bolo v plnom rozsahu zaistené iba v 1 kontrolovanej škole⁴². V ďalších subjektoch napriek zisteným chýbajúcim položkám predpísaných jednotlivými **NORMATÍV**-mi bolo postačujúce a umožňovalo plniť profil absolventa v kontrolovaných UO.

Zabezpečenie vyučovania **praktickej prípravy materiálno-technickými** prostriedkami bolo vo väčšine kontrolovaných škôl na dobrej úrovni. Zistené chýbajúce položky nemali negatívny dopad na plnenie požiadaviek v príslušných ŠVP.

Kontrolou bolo zistené nedostatočné vybavenie učebných priestorov pre praktickú prípravu v *UO 3686 F stavebná výroba* na 1 EP⁴³, v školskej dielni a sklade materiálov chýbalo základné vybavenie, pretože učebňa nebola využívaná z dôvodu rekonštrukcie, v sklade náradia neboli k dispozícii niektoré položky z predpísaného **NORMATÍV**-u. Napriek zisteným nedostatkom odborník z praxe konštatoval, že materiálno-technické vybavenie pracoviska bolo postačujúce k plneniu požiadaviek na profil absolventa a umožňovalo plniť príslušný ŠVP. Absencia základného vybavenia materiálno-technickým a prístrojovým vybavením bola zaznamenaná aj na pracovisku zamestnávateľa v *UO 3161 F praktická žena a 3686 F stavebná výroba* v Prešovskom kraji⁴⁴, čo **malo negatívny vplyv na nadobudnutie požadovaných vedomostí a zručností stanovených výkonovými štandardami príslušných ŠVP.**

Vybavenosť **učebnicami a učebnými textami** schválenými MŠVVaŠ SR bola vo väčšine sledovaných UO primeraná. Vo výchovno-vzdelávacom procese učitelia často využívali aj vlastné učebné texty, pracovné listy a jednoduché učebné pomôcky. Na 2 EP⁴⁵ žiaci nemali učebné materiály a pomôcky zaistené v dostatočnom obsahu a množstve a využívali na odbornom výcviku aj vlastný pracovný odev.

Kontrolované SOŠ v 2-ročných UO skupiny F vzdelávali spolu 28 žiakov so ŠVVP. Ich vzdelávanie nevyžadovalo používanie špeciálnych učebných ani **kompensačných pomôcok**. V prípade vyššieho počtu začlenených žiakov so ŠVVP⁴⁶ učitelia všeobecnovzdelávacích predmetov využívali rôzne nimi vytvorené učebné pomôcky.

2.2.5 Prítomnosť žiakov na vyučovaní

Dochádzka žiakov na vyučovanie bola na jednotlivých pracoviskách sledovaných škôl v 2-ročných UO skupiny F priebežne zaznamenávaná v triednych knihách a denníkoch evidencie odborného výcviku. Porovnaním aktuálnej prítomnosti žiakov s kontrolovanými zápismi vyhotovenými priebežne neboli

⁴¹ Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov;

⁴² Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice;

⁴³ EP, Rudňany 65;

⁴⁴ Obecný úrad, Lesná 10, Zborov a Registrovaný sociálny podnik ZBOR-STAV, s. r. o., Lesná 10 Zborov;

⁴⁵ EP, Rudňany 5 a EP Rudňany 65;

⁴⁶ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

zistené odlišnosti nasvedčujúce nepravidelné či nereálne zaznamenávanie absencie žiakov. Nepravidelná dochádzka žiakov do školy bola v sledovaných UO podľa predloženej pedagogickej dokumentácie evidovaná na väčšine kontrolovaných škôl. Najnižšia prítomnosť žiakov na vyučovaní v čase výkonu inšpekcie v rozmedzí 16,7 % - 34,6 % bola zistená v oboch školách Prešovského kraja⁴⁷ a Banskobystrického kraja⁴⁸. Úplná neprítomnosť žiakov na vyučovaní (0,0 %) bola zaznamenaná na 1 EP⁴⁹ v UO 3686 F stavebná výroba z dôvodu práceneschopnosti MOV a nezabezpečenia jeho zastupovania. Najčastejšie uvádzanými dôvodmi absencie žiakov na vyučovaní bolo lekárske ošetrenie, choroba, rodinné dôvody a u niektorých žiakov nezáujem o štúdium.

2.2.6 Iné zistenia

- v 1 SOŠ⁵⁰ na základe podnetu z Inšpektorátu práce Bratislava bola vykonaná kontrola personálnych a materiálno-technických podmienok. Z nedostatkov uvedených v podnetu sa potvrdila nekvalifikovanosť 1 učiteľky odborných predmetov ;
- v dvoch subjektoch⁵¹ pri vyučovaní odborného výcviku a praktickej prípravy nebol akceptovaný stanovený maximálny počet žiakov v skupine na 1 MOV;

2.2.7 Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov

ŠŠI na základe vykonaných inšpekcií a ich zistení upozornila zriaďovateľov 3 škôl⁵² na nedostatky, ktorých riešenie patrí do ich kompetencie. Taktiež zaslala Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR oznámenie na krátenie normatívneho príspevku na príslušný kalendárny rok 2 SOŠ⁵³, jednej z dôvodu nižšej ako 70 % odbornosti vyučovania a druhej z dôvodu nesúlady ŠkVP so ŠVP.

3 ZÁVERY

Vykonaním tematickej inšpekcie zameranej na zisťovanie stavu organizácie a zabezpečenie personálnych, priestorových a materiálno-technických podmienok vzdelávania žiakov v skupine 2-ročných UO, ktorých absolvovaním získajú nižšie stredné odborné vzdelanie sa preukázalo, že viac ako polovica žiakov pochádzala z málo podnetného prostredia. Z celkového počtu žiakov bola takmer tretina žiakov (32,1 %) z MRK vzdelávaná na EP len v 1 SOŠ. Ďalšia škola bola od školského roku 2020/2021 zapojená do experimentálneho overovania prijímania žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia „variant A“.

Prijímacie konanie školy realizovali s viacerými nedostatkami. Týkali sa prijatia uchádzačov, ktorí nespĺnili podmienky pre prijatie (7 žiakov), prípadne nebolo možné overiť splnenie predpokladov pre prijatie do 1. ročníka, pretože v predloženej dokumentácii chýbali prihlášky na vzdelávanie, neboli uvedené známky v poslednom ukončenom ročníku základnej školy. Tiež sa zistilo akceptovanie žiadostí o prijatie na štúdium, podaných v mesiacoch júl až september, čo viedlo k vydaniu rozhodnutí o prijatí na štúdium v inom ako zákonom stanovenom termíne prijímacieho konania. Vypracované podmienky a kritéria prijatia žiakov do 1. ročníka neboli prerokované v pedagogickej rade v 1 súkromnej škole.

Výchovu a vzdelávanie realizovalo viac ako tri štvrtiny kontrolovaných subjektov (11 škôl) podľa ŠkVP vypracovaného v súlade s príslušnými ŠVP kontrolovaných UO. Nedostatky boli zistené najmä

⁴⁷ Spojená škola, Čaklov 249; Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov;

⁴⁸ SOŠ technická, J. Švermu 1, Zvolen; Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

⁴⁹ EP, Rudňany 65;

⁵⁰ SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava;

⁵¹ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová; Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov;

⁵² SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava; Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice; SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves;

⁵³ Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice; SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava;

v neakceptovaní RUP v UP ŠkVP a ich poznámok, nezaradení predmetov do vzdelávacích oblastí, prekročení maximálneho týždenného počtu hodín a počtu hodín za celé štúdium, nevypracovaní vlastných poznámok k UP. Učebné osnovy neboli rozpracované podľa vzdelávacích štandardov príslušných ŠVP v 2 sledovaných školách a nesúlad UP s rozvrhom hodín bol zistený v 1 SOŠ.

Väčšina škôl nezabezpečila na dostatočnej úrovni odbornosť vyučovania predmetov všeobecného vzdelávania najmä na EP i v predmetoch teoretického odborného vzdelávania v odboroch *2478 F strojárská výroba, 3161 F praktická žena, 3178 F výroba konfekcie a 4579 F lesná výroba*.

Základné učebné priestory na realizáciu vyučovania všeobecnovzdelávacích predmetov školy zaistili, okrem telocviční v 3 SOŠ a niektorých EP.

Priestorové podmienky pre vyučovanie odborného teoretického a praktického vyučovania boli školami pre väčšinu kontrolovaných UO primerane zabezpečené a kapacitne postačujúce.

V oblasti materiálno-technického a prístrojového vybavenia učebných priestorov teoretického vyučovania a praktickej prípravy napriek zisteným menej závažným nedostatkom kontrolované subjekty na svojich pracoviskách umožňovali žiakom sledovaných UO dosiahnuť kompetencie vymedzené obsahovým a výkonovým štandardom deklarovaným v jednotlivých ŠVP. **Výnimkou boli 2 pracoviská zamestnávateľov, u ktorých absentovali základné učebné priestory i materiálno-technické vybavenie pre vyučovanie praktickej prípravy v UO 3161 F praktická žena a 3686 F stavebná výroba.**

Dochádzka žiakov na vyučovanie bola vo väčšine kontrolovaných SOŠ vyhodnotená ako nepravidelná avšak pravidelne evidovaná v triednych knihách a denníkoch evidencie odborného výcviku.

4 ODPORÚČANIA A PODNETY

4.1 Odporúčania na úrovni škôl

- zabezpečiť väčší podiel participácie pedagogických zamestnancov na tvorbe ŠkVP a zabezpečiť ich súlad s príslušnými ŠVP;
- vypracovať a uplatňovať účinný systém opatrení zameraný na podporu menej úspešných žiakov sledovaných UO a na zabezpečenie ich pravidelnej dochádzky na vyučovanie;
- prijímať žiakov do 2-ročných UO skupiny F len na základe kompletnej dokumentácie potrebnej k prijímaciemu konaniu, na základe ktorej je možné legitímne rozhodnúť o prijatí uchádzača v zmysle platných kritérií;
- zabezpečiť odbornosť vyučovania vo všetkých zriadených UO;
- uzatvárať zmluvy o poskytovaní praktického vyučovania so zamestnávateľom, ktorý spĺňa požiadavky na základné učebné priestory a ich vybavenie určené príslušným NORMATÍV-om a ktorého predmet činnosti zodpovedá obsahu vzdelávania pre UO, v ktorom sa žiakom poskytuje praktické vyučovanie;

4.2 Odporúčania pre zriaďovateľov

- zosúladiť reálny počet zriadených a prevádzkovaných EP SOŠ s ich evidenciou v *Sieti škôl a školských zariadení SR*;
- spolupracovať so školami pri zabezpečení povinného materiálno-technického a priestorového vybavenia pre teoretické vyučovanie a praktickú prípravu v súlade s platnými NORMATÍV-mi;
- prehodnotiť prevádzkovanie EP vzhľadom na nedostatočné priestorové a materiálno-technické vybavenie a nízku odbornosť vyučovania;

5 ZOZNAMY

5.1 Grafy

GRAF 1 Prehľad počtu žiakov vzdelávaných v kontrolovaných SOŠ v jednotlivých 2-ročných UO	2
GRAF 2 Porovnanie odbornosti vyučovania teoretických odborných predmetov a predmetov praktickej prípravy.....	7

5.2 Tabuľky

TABUĽKA 1 Základné údaje o kontrovaných školách	1
TABUĽKA 2 Základné údaje o počte žiakov	2
TABUĽKA 3 Základné údaje o počte pedagogických zamestnancoch a elokovaných pracoviskách	2
TABUĽKA 4 Prehľad počtu žiakov a odbornosti vyučovania teoretických odborných predmetov a predmetov praktickej prípravy podľa kontrolovaných odborov	6

Vypracovala: Ing. Liana Pírová

30. augusta 2022

Príloha 1: Zoznam kontrolovaných škôl v školskom roku 2021/2022 z realizácie tematickej inšpekcie - Organizácia a podmienky výchovy a vzdelávania žiaka v odboroch, ktorých absolvovaním získa žiak nižšie stredné odborné vzdelanie